

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๔๕

วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕

เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖
เกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป

คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖
ดังนี้

กรณีที่หนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เมื่อครบกำหนดวันสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ปรากฏว่าเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสมุทรสาคร
มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียว คือ นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ แต่เมื่อตรวจสอบคุณสมบัติแล้ว
ปรากฏว่า มีชื่อนายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ อยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เสียสิทธิ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ
เขตเลือกตั้งจึงประกาศไม่รับสมัคร ต่อมานายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา และศาลฎีกา
ได้มีคำสั่งว่า นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ เป็นผู้เสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ดังนั้น ในเขตเลือกตั้งดังกล่าวจึงไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเหลืออยู่ ดังนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง
จะจัดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕
โดยไม่มีการเปิดรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าว สามารถกระทำได้โดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญ
หรือไม่

กรณีที่สอง เขตเลือกตั้งใดที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวได้รับคะแนนเสียงน้อยกว่า
ร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการ
การเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ วรรคสอง จนครบกำหนด ๓๐ วัน
นับแต่วันเลือกตั้งตามมาตรา ๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ยังไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดได้รับคะแนนเสียง
ตั้งแต่ร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งอาจทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ไม่ครบจำนวน ๕๐๐ คน ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๘ และทำให้ไม่สามารถเรียกประชุม

รัฐสภาได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ ดังนี้ จะถือได้หรือไม่ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งแล้วเสร็จหรือยัง

กรณีที่สาม การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อพิจารณาจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแล้ว เป็นที่คาดหมายได้ว่า เมื่อเลือกตั้งเสร็จแล้ว จะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบจำนวน ๑๐๐ คน อย่างแน่นอน กรณีนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเปิดรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อใหม่ที่ยังขาดอยู่ได้ หรือไม่

กฎหมายที่เกี่ยวข้องและข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

“มาตรา ๒๖๖ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ในห้องคํานั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย”

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖

“ข้อ ๑๒ กรณีมีคำร้องขอให้ศาลวินิจฉัยเรื่องใด ให้ศาลตรวจและมีคำสั่งรับหรือไม่รับคำร้องไว้ดำเนินการภายในสิบวันนับแต่วันได้รับคำร้อง

เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องไว้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ศาลอาจมีคำสั่งรับหรือไม่รับไว้พิจารณาวินิจฉัยในคราวเดียวกันก็ได้”

การพิจารณาและคำวินิจฉัย

กรณีหนึ่งที่เกี่ยวกับเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสมุทรสาคร มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียว ซึ่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบพบว่า เป็นบุคคลที่มีชื่ออยู่ในบัญชีผู้เสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงประกาศไม่รับสมัคร ผู้สมัครได้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา ศาลฎีกามีคำสั่งว่า ผู้สมัครเป็นผู้เสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสมุทรสาคร ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้ง พิจารณาข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกิดขึ้นจริง เนื่องจากอาจมีการโต้แย้งว่า การจัดการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยไม่มีการขยายเวลาเปิดรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตดังกล่าว สามารถกระทำโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งจะมีผลเกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดการเลือกตั้งเพื่อให้ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตดังกล่าว

ในภายหลังว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถดำเนินการในลักษณะการเลือกตั้งใหม่ได้เองหรือจะต้องมีพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเลือกตั้ง จึงเห็นควรรับคำร้องประเด็นนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒

สำหรับกรณีที่สองและกรณีที่สาม ตามคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น เป็นการคาดการณ์ผลการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและจำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งหลายเขตที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนเดียว โดยคาดการณ์ว่าจะมีผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้คะแนนเสียงขั้นต่ำ ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ฯ กำหนดและคาดการณ์คะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อว่า จะเป็นผลให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งไม่ครบจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎร พิจารณาข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า เมื่อทำการเลือกตั้งแล้วอาจไม่เกิดผลตามที่คาดการณ์ไว้ก็ได้ กรณีจึงยังไม่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่อย่างใด จึงไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถรับคำร้องในกรณีที่สองและกรณีที่สามของคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้พิจารณาวินิจฉัย

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ